

Antonietta Peeters, 2.5.18, 2018,
Acryl op gestikt linnen, 24 x 24 cm

Kijken

Bedachtzaam

In het werk van Antonietta Peeters zijn de vormgeving en de gedragingen van het linnen de hoofdzaak. De voorstelling is een geheim.

Rudi Fuchs

Het is een klein vierkant van een gevouwen en geplooid stuk linnen dat strakgetrokken is over een houten raam. Toen is het ding (24 x 24 cm) een schilderij geworden omdat het oneffen oppervlak, gekreukt en vol met vouwen, uiteindelijk ook met witte acrylverf beschilderd werd. Het werd *hagelwit* toen en ving een helder licht. Ik zag dat het schilderen met grote zorgvuldigheid was gebeurd. Omdat het witte geschilderd zo strak om het spieraam zit (als een verpakking), werkt het als een *samenvatting* van al het geplooi en gekreukel dat in het linnen oppervlak gaande is. Het schilderij werd heel compact. Het is ook een object, en een *ding* dat vriendelijk oogt als een lampion. Zo begon ik het te zien.

Het licht glijdt over de oneffenheden in het oppervlak. Het wit wordt er gestreeld. Dat ding was om te beginnen gewoon een mooi kleinood. Het is een fragiele verbeelding die niets figuratiefs voorstelt. De voorstelling is een geheim. Mensen kunnen geheimen moeilijk verdragen. Als ik naar dit schilderij kijk, ga ik ook naar een oplossing zoeken. Dat bepaalt de manier waarop ik ernaar kijk, om iets te begrijpen. Maar nogmaals: dit geschilderde ding van Antonietta Peeters was geheimzinnig maar wonderbaarlijk *mooi* – meteen al op het moment dat ik het zag. In de galerie waar dat gebeurde, hing het om een hoek bij de trap. Zogezegd niet in de salon. Dat ik het zag was dus een verrassing. Het was een ongewoon ding dat met geduldige eenvoud gemaakt was. Het was daarom dat het me opviel. Hoe vreemd of geheimzinnig het ook leek, het was een *gemaakt* ding. Als iets gemaakt is, kun je met geduld het *verloop* van dat maken vervolgen.

Intussen was het vouwen van dat stuk linnen het eerste wat Peeters deed toen ze met het

schilderij begon. Maar nog eerder had ze het stuk linnen plat op een tafel neergelegd en toen met de vlakke hand de stugge lap *vlakker* gewreven. Daarna heeft ze zeker een tijdlang naar het linnen zitten kijken. Wat ik zeker weet is dat ze iets wilde maken dat ze nog nooit *eerder* gemaakt had. Ze keek dus *strategisch* om te zien hoe ze verder moest. Uit sentiment heeft ze met de vingers misschien nog het stugge gewicht van het weefsel willen voelen. Dat past bij de bedachtzaamheid waarmee het schilderij gegroeid is.

Gewoonlijk wordt bij schilderijen het linnen strak op een spieraam gespannen. Dan volgt de grondering. De schilder gaat op het effen linnen verder met het verven van kleuren tot het schilderij vol is. Het linnen is dan vrijwel onzichtbaar geworden. Maar in dit schilderij, dat vooral eigenaardige ding, zijn de vormgeving en de gedragingen in het linnen juist de hoofdzaak. *Zij zijn* de voorstelling. Daarom keek Peeters stil en bedachtzaam naar het vlakke linnen en overwoog hoe ze de lap zou gaan vouwen en plooiën.

Dan wordt er gevouwen. Het stuk linnen begint te veranderen en geleidelijk aan in beweging te komen. Zoals in een ven eerst het water roerloos is en dan, met wat zachte wind, begint te rimpelen. De plooiën lopen over het linnen vierkant vanuit één hoekpunt. Het gaat ongeveer zoals een servet netjes gevouwen wordt.

Het maken en gemaakt zijn is waarover dit schilderij vertelt

Ze beginnen linksonder, hun richting is diagonaal. In het linnen zitten, onregelmatig, nog wat andere kreukels. Ook waaiëren ze wat uit. De plooiën worden als zomen gevouwen. Hier en daar werden de zomen met ijzergaren, langs de vouwen, met stiksteken vastgenaaid zodat ze niet losraken als ze over het spieraam worden getrokken en onder spanning komen. In dit kleine schilderij zijn de stiksels langs de plooiën weinig zichtbaar. Soms zien we enkele sporen ervan. Ze zitten in de vouwen verborgen en verder werden ze overdekt door de zorgvuldig aangebrachte witte verf. Alle fysieke operaties zijn discreet. De expressie van dit werk is zelfs karig. In zijn manufactuur is niets te veel. De plooiën zijn aan elkaar gestikt zodat het geplooiëde linnen strak over het raam kan passen. Voor zover nog zichtbaar zijn de stiksels niet als sierlijk borduursel bedoeld.

Dit schilderij heeft als titel alleen een datum 2.5.18. Toen werd het gemaakt. Het maken en gemaakt zijn is uiteindelijk waarover het werk vertelt. Zo zien we langs de bovenrand een paar lussen van plooiën waar die achterwaarts over het spieraam getrokken werden. Ook dat zijn sporen van eenvoudig maken. Onder de hoek linksonder zien we een verknoping. Daar is het linnen strakgetrokken. Aan de rechter zijkant ontstond door het straktrekken een grote spanning. De rand van het linnen moest met *pushpins* worden vastgezet. Toen, op 2 mei vorig jaar, was het ding klaar. Wij zien een onwaarschijnlijk fragiele, zuivere metamorfose van licht en wit. ■

PS. De werken van Antonietta Peeters zijn te zien in de galerie van Andriessse-Eyck aan de Leliegracht in Amsterdam